

تأثیر آموزش بر اساس مدل قصد رفتار بر رفتار پیشگیری کننده از پوکی استخوان در دانشجویان دختر

چکیده:

مقدمه و هدف: استئوپروز (پوکی استخوان) بیماری بسیار شایعی است که تأثیرات قابل ملاحظه‌ای بر سلامتی انسان دارد و سبک و شیوه زندگی نقش مهمی در ابتلاء به درجات مختلف آن دارد. با توجه به آمارهای جهانی تخمین اولیه این است که در ایران بالغ بر ۷ میلیون نفر بالاتر از ۵۰ سال بوده که از این تعداد حدود ۱/۷ میلیون نفر در معرض خطر شکستگی قرار دارند. پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش بر اساس مدل قصد رفتار بر رفتار پیشگیری کننده از پوکی استخوان در دانشجویان دختر انجام شده است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه یک کارآزمایی عرصه‌ای می‌باشد. جامعه مورد مطالعه ۸۲ نفر از دانشجویان دختر دانشکده بهداشت ورودی سال ۱۳۸۶ بود که به روش تمام شماری وارد مطالعه شدند و از طریق بلوک‌های تصادفی به دو گروه مورد (۴۲ نفر) و شاهد (۴۰ نفر) تقسیم شدند. سپس دانشجویان به پرسشنامه طراحی شده بر اساس مدل قصد رفتار پاسخ دادند و آنگاه به بررسی پاسخ‌ها و تعیین نیازهای آموزشی اقدام شد. برنامه آموزشی طراحی شده مطابق مدل قصد رفتار برای گروه مورد به مدت سه ماه، هر ماه چهار جلسه و هر جلسه ۱/۵ ساعت به روش سخنرانی و بحث گروهی اجرا شد. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS و آزمون‌های آماری تی مستقل، تی زوجی و کوواریانس تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که دانش، نگرش و قصد رفتار افراد گروه مورد بعد از مداخله نسبت به قبل از مداخله در زمینه پیشگیری از پوکی استخوان اختلاف آماری معنی‌داری دارد ($p < 0.001$)، در حالی که در خصوص گروه شاهد اختلاف معنی‌دار نبود.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش چنین استنباط می‌شود که آموزش اختصاصی بر اساس مدل قصد رفتار در بهبود دانش، نگرش و قصد رفتار دانشجویان دختر مؤثر بوده است، لذا پیشنهاد می‌گردد از این الگو در آموزش پیشگیری از پوکی استخوان استفاده گردد.

واژه‌های کلیدی: قصد رفتار، پوکی استخوان، دانشجویان دختر

فریبا محامد *

دکتر کامبیز کریم زاده شیرازی **

عزیزالله پور محمودی ***

عبد محمد موسوی *

* کارشناس ارشد آموزش بهداشت، مربی دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، دانشکده بهداشت، گروه بهداشت

** دکترای آموزش بهداشت، استاد یار دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، دانشکده بهداشت، گروه بهداشت

*** کارشناس ارشد تغذیه، مربی دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، دانشکده بهداشت، گروه تغذیه

تاریخ وصول: ۱۳۸۷/۱۱/۸

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۸/۴/۲۳

مؤلف مسئول: فریبا محامد

Mahamedfariba@yahoo.com

مقدمه

پوکی استخوان بیماری بسیار شایعی است که سبک و شیوه زندگی نقش مهمی در میزان ابتلاء به آن دارد(۱).

تأثیر این بیماری در سراسر دنیا بر سلامتی انسان مورد توجه است. پیشگیری از پوکی استخوان و شکستگی‌های پس از آن هدف عمده بسیاری از مراقبت‌های پزشکان بخش سلامت به ویژه متخصصین رژیم غذایی بوده است(۲).

با توجه به آمارهای جهانی تخمین زده می‌شود که در ایران بالغ بر ۷ میلیون نفر بالاتر از ۵۰ سال بوده که از این تعداد حدود ۱/۷ میلیون نفر در معرض خطر شکستگی قرار دارند(۳). نتایج یک مطالعه نشان می‌دهد که ده میلیون نفر در سراسر دنیا پوکی استخوان داشته و ۳۴ میلیون نفر از کاهش توده استخوانی رنج می‌برند. تا سال ۲۰۲۰ تقریباً ۶۱ میلیون نفر در جهان پوکی استخوان یا کاهش توده استخوانی خواهند داشت (۴).

اگر فعالیت‌های مؤثر پیشگیری به طور مداوم ارتقاء نیابد، پیش‌بینی می‌شود که هزینه پوکی استخوان در جهان تا سال ۲۰۴۰ به ۲۰۰ میلیارد دلار خواهد رسید(۵). آمارها نشان می‌دهد که زنان چهار برابر بیشتر از مردان به پوکی استخوان مبتلا می‌شوند. براساس گزارش‌های انجمن متخصصان غدد آمریکا، یک نفر از هر دو زن بالای ۵۰ سال در طول زندگی خود شکستگی ناشی از پوکی استخوان را تجربه کرده است(۱).

از جمله عوامل خطر ابتلا به پوکی استخوان انجام فعالیت محدود ورزشی، جنس و عوامل ژنیمی می‌باشد. بی‌حرکی در درجات متفاوت، به عنوان عاملی جهت کاهش توده استخوانی در نظر گرفته می‌شود. کاهش فعالیت ورزشی و همچنین عدم تحرک در طول زندگی، به طور معنی‌داری باعث کاهش توده استخوانی می‌شود، به عبارت دیگر تأثیر این عدم تحرک افزایش ناکافی ذخیره توده استخوانی است(۱).

تأکید زیادی بر پیشگیری در زنان به خصوص بعد از دوران یائسگی و سال‌های بعد از آن صورت می‌گیرد. پیشگیری اولیه معمولاً در افرادی است که در محدوده قبل از ۵۰ سالگی قرار دارند و هنوز به پوکی استخوان مبتلا نشده‌اند، لذا هر فردی چه پیر و چه جوان می‌تواند سبک زندگی خود را به گونه‌ای طراحی نماید که سلامتی و حفظ بافت اسکلتی وی تأمین گردد. به علت این که سلامت استخوان همواره تحت تأثیر سه عامل اصلی یعنی رژیم غذایی، فعالیت فیزیکی و ترشح هورمون استروژن می‌باشد، اولین هدف در پیشگیری از بیماری پوکی استخوان، پیشگیری از شکستگی است، بنابراین پیشگیری را نمی‌توان خیلی زود یا خیلی دیر اعمال کرد(۱).

نظر به این که زنان عضو کلیدی اجتماع و تشکیل دهنده نیمی از جمعیت دنیا می‌باشند و سلامت آنان بر سلامت نسل آینده مؤثر است، حفظ سلامت و بهداشت آنان از اهمیت خاصی برخوردار است، از طرفی استئوپروز قابل پیشگیری بوده و ساده‌ترین و ارزان‌ترین راه مقابله با آن آموزش رفتارهای پیشگیری کننده است.

گردید و دامنه امتیازات بین صفر تا سه بود، مقیاس سنجش نرم‌های انتزاعی مشتمل بر ۷ سؤال بود که بر اساس توزیع فراوانی مطلق و نسبی محاسبه گردید. این سئوالات شامل منابع کسب اطلاعات دانشجویان و هنجارهای مهم مورد نظر دانشجویان از قبیل افراد مورد اعتماد آنها بود و مقیاس سنجش قصد رفتار مشتمل بر سه سؤال که در طول هفته طبق چک لیست به وسیله دانشجویان تکمیل می‌شد. این سئوالات شامل؛ استفاده از لبنیات و ورزش روزانه و تعداد آن در طول هفته بود که بر اساس بلی (نمره ۱) و خیر (نمره صفر) طبقه‌بندی گردید و نمره کل به وسیله محاسبه میانگین به دست آمد.

پس از تکمیل پرسشنامه به وسیله دانشجویان و جمع‌آوری داده‌ها اطلاعات قبل از مداخله بررسی و بر اساس نیازهای آموزشی به دست آمده طبق مدل قصد رفتار برنامه آموزشی طراحی و اجرا گردید. برنامه مداخله بدین ترتیب اجرا گردید که در طول یک ماه چهار جلسه و هر جلسه به مدت ۱/۵ ساعت برای گروه مورد برنامه آموزشی به روش سخنرانی، بحث گروهی و پرسش و پاسخ برگزار گردید و در طی این برنامه آموزشی مشاوره‌های فردی و گروهی در زمینه نحوه انجام رفتارهای پیشگیرانه جهت پیشگیری از ابتلاء به پوکی استخوان صورت گرفت.

در اولین جلسه آموزشی اهداف آموزشی شامل؛ آموزش عمومی به منظور افزایش اطلاعات در زمینه بیماری پوکی استخوان و علل و عوارض آن از طریق سخنرانی انجام شد، سپس در ارتباط با شیوع بیماری پوکی استخوان با هدف آشنایی با نحوه شیوع

به طور کلی امروزه اعتقاد بر این است که اکثر مشکلات عمده بهداشتی و مرگ و میر زودرس در جهان از طریق ایجاد تغییر در رفتار انسان با هزینه‌ای اندک قابل پیشگیری است که از طریق استفاده از یک مدل (همچون مدل قصد رفتار) به عنوان یک اقدام مؤثر در جامعه قابل اجرا است. این مدل بر مبنای تئوری عمل منطقی و تئوری انتظار ارزش شکل گرفته است. بر اساس این تئوری‌ها فرد وقتی رفتاری را انجام می‌دهد که برای او سودآور باشد (۶)، لذا هدف از مطالعه حاضر تعیین تأثیر آموزش بر اساس مدل قصد رفتار بر رفتار پیشگیری کننده از پوکی استخوان است.

مواد و روش‌ها

مطالعه حاضر یک کارآزمایی عرصه‌ای بر اساس مدل قصد رفتار می‌باشد که در سال ۱۳۸۶ در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی یاسوج انجام شد. ۸۲ نفر از دانشجویان دختر به روش تمام شماری وارد مطالعه شده و به طور تصادفی به دو گروه مورد (۴۲ نفر) و شاهد (۴۰ نفر) تقسیم شدند. جهت تعیین اعتبار علمی ابزار گردآوری داده‌ها ابتدا پرسشنامه‌ای در یک نمونه بین ۳۰ نفر از دانشجویان توزیع شد و ضریب آلفای کرونباخ آن ۷۲ درصد تعیین گردید. سپس در اختیار چند تن از اساتید قرار گرفت و پس از دریافت نظرات آنها اصلاحات لازم صورت گرفت. این پرسشنامه که بر اساس مدل قصد رفتار طراحی گردید شامل این موارد بود؛ مقیاس سنجش نگرش، شامل ۲۰ سؤال که بر اساس مقیاس لیکرت از صفر (نظری ندارم) تا ۳ (موافقم) طبقه‌بندی

بیماری بر حسب سن و جنس، جلسه به شیوه پرسش و پاسخ ادامه یافت. جلسه دوم با هدف آشنایی دانشجویان با عواملی که در ایجاد بیماری پوکی استخوان نقش دارند از طریق پرسش و پاسخ برگزار شد و در ادامه جلسه در خصوص راه‌های پیشگیری از پوکی استخوان به روش بحث گروهی برنامه آموزشی اجرا شد. در جلسه سوم در خصوص نقش تغذیه و ورزش در پیشگیری از پوکی استخوان با توجه به بررسی باورها و نگرش‌ها در خصوص راه‌های عملی به مدت ۶۰ دقیقه بحث گروهی صورت گرفت. در ادامه جلسه در خصوص سبک و شیوه زندگی روزانه دانشجویان در جهت اتخاذ رفتار پیشگیری کننده و ضرورت نحوه تکمیل چک لیست یک ماهه، بحث گروهی صورت گرفت و در جلسه چهارم در خصوص راه‌های تسهیل اتخاذ رفتار پیشگیری کننده از پوکی استخوان پرسش و پاسخ صورت گرفت. پس از پایان برنامه آموزشی برای ارزشیابی اثر برنامه و مقایسه گروه‌ها با یکدیگر هر دو گروه مورد و شاهد پرسش‌نامه‌های مربوطه و چک لیست مداخله را که به مدت یک ماه در دسترس داشتند، تکمیل نمودند.

لازم به توضیح است که در خصوص اهداف برنامه به اساتید دانشکده به عنوان افراد ذی‌نفع در تصمیم‌گیری دانشجویان، قبل از تشکیل جلسات آموزشی اطلاعات لازم داده شد و از همکاری آنها به عنوان استاد مشاور جهت پی‌گیری روند مداخله در گروه مورد و شاهد و تکمیل چک لیست و پرسشنامه

در دو گروه به عنوان نرم‌های انتزاعی که نقش مهمی در روند برنامه در دو گروه داشتند، استفاده گردید. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS^(۱) و آزمون‌های آماری تی مستقل^(۲)، تی زوجی^(۳) و کوواریانس^(۴) تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها

نمونه مورد مطالعه بین سنین ۲۲- ۲۰ سال با میانگین سنی $20/72 \pm 0/72$ سال در گروه مورد و $20/97 \pm 0/98$ سال در گروه شاهد بود. نتایج پژوهش نشان داد که دانش، نگرش و قصد رفتار افراد گروه مورد بعد از مداخله نسبت به قبل از مداخله در زمینه پیشگیری از پوکی استخوان اختلاف آماری معنی‌داری دارد ($p < 0/0001$)، در حالی که در خصوص گروه شاهد اختلاف معنی‌دار نبود. آزمون تی مستقل برای مقایسه دو گروه از لحاظ دانش و نگرش مرتبط با رفتار پیشگیری کننده از پوکی استخوان اختلاف معنی‌داری را نشان نداد، قبل از مداخله قصد رفتار در گروه مورد به طور معنی‌داری بیش از گروه شاهد بود، لذا با یکسان‌سازی این متغیر در مرحله قبل از مداخله اقدام به مقایسه قصد رفتار در دو گروه پس از مداخله شد که نتایج آزمون کوواریانس این اختلاف را معنی‌دار نشان داد ($F=111/9$ و $p < 0/0001$) (جدول ۱).

1-Statistical Package for Social Sciences
2-Independent T-test
3- Paired t-Test
4-Co-Variance

دانشجویان در یکی از مشکلات اساسی سلامتی زنان شده است.

در مطالعه‌ای که به وسیله سعیدی و همکاران (۱۳۸۳) در خصوص پوکی استخوان انجام شد اختلاف معنی‌داری را پس از مداخله آموزشی نشان داد (۷)، که نتایج آن مشابه مطالعه حاضر می‌باشد. در مطالعه‌ای که به وسیله بابا محمدی و همکاران (۱۳۸۴) بر روی رابطین بهداشتی زن در سمنان انجام شد، ثابت گردید که نگرش رابطین در خصوص پیشگیری از بیماری پوکی استخوان پس از اجرای برنامه آموزشی اختلاف معنی‌داری داشت (۸)، که با نتایج مطالعه حاضر هم‌خوانی دارد.

در مطالعه‌ای که به وسیله توسینگ و همکاران^(۱) (۲۰۰۴) در خصوص آموزش پیشگیری از پوکی استخوان بر روی ۴۲ نفر از زنان شرکت کننده در کلاس آموزشی به مدت ۸ هفته به اجرا درآمد، نتایج نشان داد که تغییرات قابل توجهی پس از مداخله در زمینه پیشگیری از بیماری پوکی استخوان و درک فواید افزایش مصرف کلسیم ایجاد شده است (۲).

در زمینه نرم‌های انتزاعی ۶۴/۳ درصد از دانشجویان گروه مورد اظهار داشتند که اساتید دانشکده به عنوان افراد ذی‌نفع آنها هستند و ۳۱ درصد دانشجویان هم‌کلاسی‌های خود را به عنوان افراد ذی‌نفع برشمردند.

۹۷/۶ درصد از افراد به دلیل عدم اطلاع از پوکی استخوان افراد مبتلا را نمی‌شناختند. ۶۱/۹ درصد از افراد عدم اطلاع از راه‌های پیشگیری را دلیل عدم اتخاذ رفتار پیشگیری کننده از پوکی استخوان دانستند.

بحث و نتیجه گیری

پوکی استخوان بیماری بسیار شایعی است که سبک و شیوه زندگی نقش مهمی در ابتلاء به آن دارد، در حالی که قابل پیشگیری بوده و ساده‌ترین راه مقابله با آن آموزش رفتارهای پیشگیری کننده می‌باشد (۱). لذا هدف از مطالعه حاضر تعیین تأثیر آموزش بر اساس مدل قصد رفتار در پیشگیری از این بیماری بود.

بر اساس نتایج مطالعه حاضر استفاده از مدل قصد رفتار به صورت مؤثری باعث درگیر کردن

جدول ۱: مقایسه میانگین و انحراف معیار دانش، نگرش و قصد رفتار دانشجویان در خصوص پیشگیری از پوکی استخوان در گروه‌های مورد و شاهد قبل و بعد از مداخله

| گروه متغیر | مورد | سطح معنی‌داری | | شاهد | | سطح معنی‌داری | آزمون تی مستقل بعد از مداخله دو گروه سطح معنی‌داری |
|------------|------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|---------------|----------------------------------------------------|
| | | قبل | | بعد | | | |
| | | انحراف معیار ± میانگین | انحراف معیار ± میانگین | انحراف معیار ± میانگین | انحراف معیار ± میانگین | | |
| دانش | | ۴۵±۱۹/۲ | ۹۵/۷±۸/۳ | ۴۵±۱۷/۲ | ۴۵±۱۶/۱ | ۰/۰۰۰۱ | NS* |
| نگرش | | ۶۵/۵±۱۵/۸ | ۹۰/۵±۶/۶ | ۶۵/۳±۱۴/۵ | ۶۵/۳±۹/۸ | ۰/۰۰۰۱ | NS* |
| قصد رفتار | | ۵۰/۲±۲۷/۲ | ۸۰/۹±۱۸/۷ | ۳۲±۲۶/۷ | ۳۲±۱۹/۶ | ۰/۰۰۰۱ | NS* |

*NS: Not Significant

1-Tussing et al

در مطالعه‌ای که به وسیله سدیلاک و همکاران^(۱) (۲۰۰۰) بر سه گروه از زنان (به تعداد ۸۴ نفر) انجام شد، نتایج نشان داد که در یک گروه از زنان، نگرش درخصوص مصرف کلسیم برای پیشگیری از پوکی استخوان پس از اجرای برنامه آموزشی افزایش یافت (۹).

رولنیک و همکاران^(۲) (۲۰۰۱) در بررسی خود تحت عنوان تأثیر برنامه آموزش استئوپروز در زنان پس از یائسگی، نیز بهبود در دریافت کلسیم به عنوان یک رفتار پیشگیری کننده از پوکی استخوان ذکر نمودند که با نتایج مطالعه حاضر مطابقت دارد (۱۰).

پیترسون و همکاران^(۳) (۲۰۰۰) در بررسی خود تحت عنوان تأثیر مداخله آموزشی در دریافت کلسیم در زنانی که سطح جذب کلسیم پایینی داشتند، نتیجه گرفتند که پس از آموزش دریافت کلسیم (به عنوان رفتار پیشگیری کننده از پوکی استخوان) به طور معنی‌داری افزایش پیدا کرد (۱۱). گرچه بهبود در بسیاری از نگرش‌ها و نرم‌های انتزاعی هستند که نیازمند بررسی‌های بیشتر می‌باشند (۱۲).

یکی از پایه‌های مدل مطالعه حاضر تئوری عمل منطقی^(۴) می‌باشد که نقش مهمی در طراحی مدل قصد رفتار دارد. بریور و همکاران^(۵) (۱۹۹۹) در مطالعه خود تحت عنوان استفاده از تئوری عمل منطقی در پیش‌بینی مصرف شیر در زنان نیز تأکید نمودند (۱۳).

نتایج مطالعه حاضر نشان دهنده تأثیرات مثبت در بهبود نگرش‌ها و قصد رفتار پیشگیری کننده

از پوکی استخوان بود، که با مطالعه پوس^(۶) (۲۰۰۱) که نشان دادند تئوری عمل منطقی به نوبه خود تأثیر بهتری روی قصد رفتار افراد دارد، همخوانی دارد (۱۴).

آنچه حائز اهمیت می‌باشد، این است که کاربرد الگوی مداخلات آموزشی که به برنامه‌ریزی صحیح آموزشی منجر می‌شود، می‌تواند در اتخاذ رفتارهای پیشگیری کننده از پوکی استخوان نقش به سزایی داشته باشد، چنانچه مداخله آموزشی به وسیله تاگارت و کونور^(۷) (۱۹۹۵) و کیم و همکاران^(۸) (۱۹۹۱) نیز مؤید این نظریه است (۱۵ و ۱۶).

در این مطالعه افرادی که در تصمیم‌گیری نسبت به اخذ رفتار پیشگیری کننده دخالت داشتند شامل: ۳۷ درصد موارد اساتید و ۱۳ درصد موارد هم‌کلاسی‌های دانشجویان بودند. نرم انتزاعی یک عامل اجتماعی است که در مدل رفتار برنامه‌ریزی شده نیز از آن استفاده شده که اشاره به فشارهای اجتماعی درک شده دارد و منجر به انجام رفتار یا عدم انجام آن می‌شود (۱۷).

در مجموع نتایج مطالعه حاضر نشان داد که طراحی و اجرای برنامه آموزشی مطابق با مدل قصد رفتار می‌تواند تفاوت معنی‌داری در میزان آگاهی، نگرش و قصد رفتار در گروه مورد، در زمینه

1-Sedilak et al

2-Rolnick et al

3-Peterson et al

4-Theory of Reseained Action (TRA)

5-Brewer et al

6-Poss

7-Taggart & Connor

8-Kim et al

رفتارهای پیشگیری کننده از پوکی استخوان به وجود آورد. این امر نشان دهنده تأثیرات مثبت برنامه مداخله می‌باشد و ضرورت استفاده از مداخلات آموزشی، طراحی شده در جهت اتخاذ رفتارهای پیشگیری کننده را بیان می‌دارد.

این مطالعه هر چند در یک نمونه محدود و در سطح دختران دانشجو انجام شده، اما آن گونه که نتایج نشان می‌دهد قبل از مداخله علی‌رغم اهمیت پیشگیری از پوکی استخوان در زنان، وضعیت آگاهی و نگرش دانشجویان حتی در رشته‌های بهداشتی و وابسته به سلامتی در سطح مطلوبی نبود. بنابراین از آنجا که فارغ‌التحصیلان رشته‌های بهداشت نقش مهمی در ارتقای سلامت زنان دارند، لذا اجرای مداخلات آموزشی در اتخاذ رفتارهای پیشگیری کننده از پوکی استخوان با اهمیت می‌باشد. از طرف دیگر شاید بتوان نتیجه‌گیری نمود که در سایر رشته‌های دانشگاهی نیز وضعیت آگاهی در خصوص بیماری پوکی استخوان از این حد نیز پایین‌تر باشد، لذا می‌توان فرض را بر این گذاشت که در کلیه دانشجویان دختر کشور اعم از رشته‌های پزشکی و غیر پزشکی نیاز به اجرای مداخلات آموزشی و ارتقایی در زمینه پیشگیری از پوکی استخوان باشد.

تقدیر و تشکر

بر خود لازم می‌دانیم از اساتید محترم دانشکده بهداشت و دانشجویان دختر آن دانشکده به جهت همکاری در اجرای این طرح تقدیر و تشکر نماییم.

The Effects of Education on Preventive Behaviors toward Osteoporosis Based on Behavior Intention Model (BIM) on Female Students

Mahamed F^{*},
Karimzadeh Shirazi K^{**},
Pourmahmoudi A^{***},
Mossavi AM^{****}.

^{*}MSc in Health Education, Department of Public Health, Faculty of Health, Yasuj University of Medical Sciences, Yasuj, Iran

^{**}Assistant Professor of Health Education, Department of Public Health, Faculty of Health, Yasuj University of Medical Sciences, Yasuj, Iran

^{***}MSc in Nutrition, Department of Nutrition, Faculty of Health, Yasuj University of Medical Sciences, Yasuj, Iran

Received:28/01/2009

Accepted:14/07/2009

Corresponding Author: Mahamed F
Email:Mahamedfariba@yahoo.com

ABSTRACT:

Introduction & Objective: Osteoporosis is one of the most prevalent diseases which leave noticeable effects on the health. Life style plays an important role in determining the level of the disease. According to the statistics, two women out of three over 50 years of age and one man out of two of the same age suffer from osteoporosis or have low bone compression. The present study was conducted on female students of Health School of Yasuj University of Medical Sciences in 1386 (2007) and aimed to view the effects of education on preventive behaviors from osteoporosis based (BIM).

Materials & Methods: This is a semi- experimental study and the population were all of the female students of the health school who attended in Yasuj University of Medical Sciences in 1384 (2005). Eighty two respondents randomly placed in two groups of case & control (42 in case group and 40 in control group). Questionnaires were designed based on BIM. The samples were studied by educating program according to BIM and implemented in the form of lecture and group discussion over 3 months and 4 meetings in each month. Each meeting took an hour and half. The questionnaires were completed by both groups and analyzed by the SPSS software.

Results: Based on the results, according to behavior intention model the average score of students above osteoporosis was 65.48 prior to intervention and it reached 90.24 after intervention which showed significant improvements.

Conclusion: With regard to the results of the current study, special education based on behavior intention model is effective in improving the attitude and behavior intention of female students. Therefore it is highly recommended that BIM education be used for familiarizing osteoporosis to female students.

Keywords: Behavior intention, Osteoporosis, Female students

REFERENCES:

1. Kathleen M, Stamp S, Bajan M, Dadkhal M. Nutrition and diet therapy Krause's food nutrition. Pub Nutrition World 1384; 12: 25.
2. Tussing L, Chapman K. Nockowski osteoporosis prevention education: behavior theories and calcium intake. Journal of the American Dietetic Association 2004; 5(1); 92-7.
3. Prevention disease office, ministry of health and medical education. Guide to diagnosis, prevention and treatment of osteoporosis. Tehran: Pub Centered prevention disease 2003.
4. National Osteoporosis Foundation (NOF). Physician's guide to prevention and treatment of osteoporosis. Washington: DC 2002.
5. Burye RT, King AB, Baldd E, Worely D. Methodology for estimating current and future burden of osteoporosis in state populations application to florida in 2000 through 2005. Valua Health 2003; 6: 274 – 583.
6. Shojaezadeh D. Behavior model in health education . 1th ed. Tehran: Communication and health education office, ministry of health and medical education; 2000; 39- 45.
7. Saiedi M , Hazavehei M , Taghdisi M. Effective of program health education based on Health Belived model (HBM) on preventive behavior from osteoporosis about female student thesis (dissertation). Isfahan: Univ; 2004.
8. Babamohamadi H, Askari majdabadi H, kahooie M. Education based on health behavior about enabling volunteer health workers in preventive from. Osteoporosis Daneshvar Shahed Univ 1384; 59 :18.
9. Sedilak A, Kohny MO, Jones SL. Osteoporosis education programs , changing knowledge and behaviors . PHN 2000; 17(5): 398-402.
10. Rolnick SJ, Kopher R, Jackson J, Fischer LR, Compo R. What is the Impact of osteoporosis education and bone mineral density testing for postmenopausal women in a managed care setting?. Menopause 2001; (8): 141-8.
11. Peterson BA, Kiesges RC, Kaufman EM, Cooper TV, Vukadinovich CM . The effects of an educational intervention on calcium intake and bone mineral content in young women with low calcium intake . AMJ Health Promote 2000; 14:149-56.
12. Fishbein M, Ajzen I . Belief, attitude, intention, and behavior an introduction to the theory Research . Addison Wesley Publishing Reading MA 1975; 32: 75.
13. Brewer JL , Blake AJ, Rankin SA, Douglass LW . Theory of Reasoned action predicts milk consumption in women . JAM Diet Assoc 1999; 99: 39-40.
14. Poss JE. Developing a new model for cross- cultural research synthesizing the health belief model and the theory of reasoned action . Adv Nurs Sci 2000; 23: 1-15.
15. Taggart HM, AND Connor SE. The relation of exercise habits to health beliefs and knowledge about osteoporosis .JAM Coll Health 1995; 44: 127-30.
16. Kim KK, Horan ML, Gendler P, Patel MD. Development and evaluation of the osteoporosis health belief scale. Res Nurs Health 1991; 14: 155-63.
17. Ajzen I, Madden TJ. Prediction of goal - directed behavior: attitudes Intentions, and pr'ceived behavioral control. Journal of Euperimental and Social Psychology 1986; 2: 453-7.